

XALQARO MUNOSABATLARNI BILDIRUVCHI TERMINLARNING STRUKTURAVIY TAHLILI

Xudoykulova Zamira Babakulovna –

Master student of Termiz University of Economics and Service.

Turaeva Umida Shukhratovna,

PhD at Termiz University of Economics and Service

Annotatsiya: Ushbu maqolada xalqaro munosabatlarni ifodalovchi terminlarning strukturaviy tahlili amalga oshiriladi. Maqola terminlarning lingvistik xususiyatlarini, ularning tuzilishini va ma'nosini o'rganadi, shuningdek, xalqaro aloqalarda qo'llanilishidagi ahamiyatini ta'kidlaydi. Xalqaro munosabatlar sohasidagi terminlar o'ziga xos atamalardan iborat bo'lib, ularning to'g'ri tushunilishi va qo'llanilishi diplomatik muloqot va siyosiy jarayonlarda muhim rol o'ynaydi.

Kalit soʻzlar: xalqaro munosabatlar, terminologiya, strukturaviy tahlil, lingvistik xususiyatlar, sintaktik jihatlar, diplomatik muloqot.

STRUCTURAL ANALYSIS OF TERMS REPRESENTING INTERNATIONAL RELATIONS

Annotation: This article conducts a structural analysis of terms that express international relations. It examines the linguistic characteristics of these terms, their structure, and meaning, while also emphasizing their significance in international communications. The terms in the field of international relations consist of specific terminology, and their correct understanding and application play an important role in diplomatic communication and political processes.

Keywords: international relations, terminology, structural analysis, linguistic characteristics, syntactic aspects, diplomatic communication.

СТРУКТУРНЫЙ АНАЛИЗ ТЕРМИНОВ, ПРЕДСТАВЛЯЮЩИХ МЕЖДУНАРОДНЫЕ ОТНОШЕНИЯ.

Аннотация: В данной статье проводится структурный анализ терминов, выражающих международные отношения. Изучаются языковые характеристики этих терминов, их структура и значение, при этом подчеркивается их важность в международных коммуникациях. Термины в области международных отношений состоят из специфической терминологии,

и их правильное понимание и применение играют важную роль в дипломатическом общении и политических процессах.

Ключевые слова: международные отношения, терминология, структурный анализ, языковые характеристики, синтаксические аспекты, дипломатическое общение.

Xalqaro munosabatlarni bildiruvchi terminlarning strukturaviy tahlili- bu xalqaro aloqalar bo'yicha ma'lumot beradigan atamalar va tushunchalarni o'rganish va tahlil qilish bo'limi hisoblanadi. Bu terminlar xalqaro diplomatiya, huquq, iqtisodiyot, madaniyat va boshqa sohalaridagi xalqaro hamkorlik muammolarini ifodalaydi.

Xalqaro munosabatlarni bildiruvchi terminlar strukturasi tahlili - bu olimlar va mutaxassislar tomonidan amaliy qabul qilingan yondashuv va usullar jamlovchi uslubiy jarayon hisoblanadi. Bu jarayonda xalqaro aloqalarni aytib bo'lish uchun foydalaniladigan atamalar va tushunchalar strukturaviy tizimini o'rganish muhim ahamiyatga ega.

Strukturaviy tahlil maqsadi xalqaro terminologiyani takomillashtirish va standartlashtirish, shuningdek, xalqarodan xalqaro ovozga kelish va xalqara munosabatlarning rivojlanishini oshirishdir. Terminologik tahlillar natijasida xalqoraro shartnomalar, bitimlarning tarkibi va qonunlari ishlab chiqiladi, xorijiy tillar o'rtasida hamkorlik jarayonlari rivojlanadi.

Terminlar strukturasi tahlil qilishda nazarda tutuladigan asoslardan biri xalqoro aloqa mavzulariga oid terminologik standartlardir. Ushbu standartlar xorijdagi xalqaro tillar uchun o'zaro farqlikni belgilaydi va belgilangan standartlarga muvofiq terminlarni saqlash va takomillashtirib borishga imkon beradi. Shuningdek konsepsiya, signifikatsiya va simvolizm asosida terminologik apparatni tuzishda ham ishlatilishi mumkin.

Terminlarning o'zaro aloqalari ularning ma'nolarini yanada chuqurroq tushunishga yordam beradi. Misol uchun, "xavfsizlik" va "barqarorlik" atamalari ko'pincha bir-biri bilan bog'liq bo'ladi, chunki barqarorlik xavfsizlikni ta'minlaydi.

Har bir terminning konseptual tahlili uning tarixiy, madaniy va siyosiy kontekstini o'rganishni talab qiladi. Masalan, "suv urushi" atamasi suv resurslari uchun kurashni anglatadi va bu fenomenning global muammolar bilan bog'liqligini ko'rsatadi.

Xalqaro munosabatlar terminologiyasining strukturaviy tahlili uchun bir nechta muhim terminlarni ko'rib chiqamiz. Ushbu tahlil, har bir terminning ma'nosini, uning o'zaro aloqalarini va kontekstual ahamiyatini aniqlashga yordam beradi.

1. Diplomatiya

- *ta'rifi: Diplomatiya - davlatlar o'rtasidagi munosabatlarni boshqarish va muvozanatlash uchun ishlatiladigan vositalar va jarayonlar majmui.*

• Subterminlar:

• Jamoatchilik diplomatiyasi: Davlatlarning xalqaro imijini yaratish va ommaviy axborot vositalari orqali ta'sir o'tkazish.

• Iqtisodiy diplomatiya: Iqtisodiy manfaatlarni ilgari surish va savdo-sotiqni rivojlantirish maqsadida olib boriladigan faoliyat.

• O'zaro aloqalar: Diplomatiya va xavfsizlik o'rtasidagi bog'liqlik, chunki samarali diplomatiya xavfsizlikni ta'minlaydi.

| 2. Xavfsizlik

- *Ta'rifi: Xavfsizlik - davlat yoki jamiyatning ichki va tashqi tahdidlardan himoya qilish qobiliyati.*

• Subterminlar:

• Milliy xavfsizlik: Davlatning suverenitetini va hududiy yaxlitligini himoya qilish.

• Global xavfsizlik: Xalqaro miqyosda tahdidlarga qarshi kurashish va barqarorlikni ta'minlash.

• O'zaro aloqalar: Xavfsizlik va iqtisodiy rivojlanish o'rtasidagi bog'liqlik, chunki iqtisodiy barqarorlik xavfsizlikni mustahkamlaydi.

3. Integratsiya

• *Ta'rifi: Integratsiya — davlatlar yoki regional guruhlar o'rtasida iqtisodiy, siyosiy va ijtimoiy aloqalarni kuchaytirish jarayoni.*

• Subterminlar:

• Evrointegratsiya: Yevropa davlatlari o'rtasidagi iqtisodiy va siyosiy integratsiya jarayoni.

• Regional integratsiya: Mintaqaviy davlatlar o'rtasida hamkorlikni kuchaytirish.

• O'zaro aloqalar: Integratsiya va barqarorlik o'rtasidagi bog'liqlik, chunki integratsiya jarayonlari mintaqaviy barqarorlikni oshirishi mumkin.

4. Xalqaro huquq

• *Ta'rifi: Xalqaro huquq — davlatlar o'rtasidagi munosabatlarni tartibga soluvchi qoidalar va normalar to'plami.*

• Subterminlar:

• Humanitar huquq: Urush va mojarolar paytida inson huquqlarini himoya qilish uchun qoidalar.

• Savdo huquqi: Xalqaro savdo faoliyatini tartibga soluvchi normalar.

- O'zaro aloqalar: Xalqaro huquq va diplomatiya o'rtasidagi bog'liqlik, chunki diplomatik kelishuvlar ko'pincha xalqaro huquq normalariga asoslanadi.

5. Globalizatsiya

- Ta'rifi: Globalizatsiya — iqtisodiy, siyosiy va madaniy jarayonlarning global miqyosda integratsiyasi.

- Subterminlar:

- Iqtisodiy globalizatsiya: Xalqaro savdo va investitsiyalar orqali global iqtisodning o'sishi.

- Madaniy globalizatsiya: Madaniyatlar o'rtasidagi aloqalar va ta'sirlar.

- O'zaro aloqalar: Globalizatsiya va millatchilik o'rtasidagi qarama-qarshilik, chunki globalizatsiya milliy identitetlarga tahdid solishi mumkin.

Ushbu misollar xalqaro munosabatlar terminologiyasining murakkabligini va ularning o'zaro bog'liqligini ko'rsatadi. Har bir terminning strukturaviy tahlili, ularning ma'nolari va kontekstual ahamiyatlarini yanada chuqurroq tushunishga yordam beradi.

Xalqaro munosabatlar terminologiyasi va uning strukturaviy tahlili, bu sohada bilim olish va amaliyotda muvaffaqiyatga erishish uchun zarurdir. Bu, shuningdek, xalqaro munosabatlar sohasida yangi tendensiyalarni va o'zgarishlarni tushunishga yordam beradi.

LIST OF REFERENCES:

1. Колесникова С.М. Категория градуальности в современном русском языке. Дисс. ... докт. филол. наук. М., 1999. С. 17.
2. Babakulovna, X. Z., & Shukhratovna, T. U. (2024, April). Исследование важности глобальной коммуникации с применением международной терминологии. in international conference on medicine, science, and education (Vol. 1, No. 3, pp. 93-96).
3. Turaeva, U. (2024). Uzbek: Yuridik terminlar tarjima yuridik terminlar tarjimasida sinonimiya tarjima muammosi sifatida. Farg'ona Davlat Universiteti, 30(4), 82. Retrieved from <https://journal.fdu.uz/index.php/sjfsu/article/view/3420>
4. Абдиназаров, У. К. (2023). Лингвистический Статус Гиппологического Термина Узбекской Породы Лошадей «Карабаир». Central Asian Journal of Literature, Philosophy and Culture, 4(7), 6-10.
5. Alisherovich, R. L. (2023). Lexical-semantic and structural analysis of construction terminology: on the material of the uzbek and english languages. World Bulletin of Social Sciences, 22, 72-76.

6. To'rayeva, U. (2023). Terminlar tarjimasining nazariy va amaliy asoslari. Farg'ona davlat universiteti, (4), 64-64.
7. Turaeva, U. (2024). Uzbek: Yuridik terminlar tarjima yuridik terminlar tarjimasida sinonimiya tarjima muammosi sifatida. Farg'ona Davlat Universiteti, 30(4), 82. Retrieved from <https://journal.fdu.uz/index.php/sjfsu/article/view/3420>
8. Shoyimova, K., & Sirojiddinova, A. N. (2024). Exploring the frontiers of immortality with cryonics: a journey into the unknown. ta'lim va rivojlanish tahlili onlayn ilmiy jurnali, 4(2), 334-337.